

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Ter attentie van de wethouders E.v.d. Want en A. Klamer
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

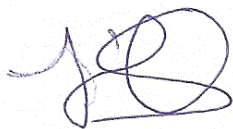
Hilversum, 17 november 2016

Geachte heren Van der Want en Klamer,

De Adviesraad Sociaal Domein Hilversum zendt u hierbij een gevraagd advies aangaande de Visie Sociaal Domein 2017-2021. Erbij horen en ertoe. Als bijlagen bij dit advies en daar onderdeel van uitmakend zijn toegevoegd de inspraakreactie van de ArSD op de conceptvisie Sociaal Domein en de Schuldhulpverlening, respectievelijk bijlage 1 en 2.

Mocht het advies vragen oproepen, dan is de Adviesraad graag bereid om deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Hilversum,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and flourishes, representing the name H. Stuurwold.

Mw. drs. H. Stuurwold,
Waarnemend voorzitter

Algemeen	
Datum	17 november 2016
Wethouder	Dhr. E. van der Want en dhr. A. Klamer
Ambtenaar	Dhr. H. Kukler
Naam van het dossier	
Bijlage(n)	
Deadline advies	17 november

Status	
Ter kennisname	
Ongevraagd advies	
Gevraagd advies	X

Besluitvorming door		Toelichting
Ambtelijk / management		Het advies betreft de Visie Sociaal Domein 2017-2021: Erbij Horen en ertoe doen. Een kopie van dit advies zal aan de gemeenteraad gezonden worden.
College		
Gemeenteraad	X	

Inleiding
De Adviesraad Sociaal Domein Hilversum heeft in zijn vergadering van 17 november 2016 uitvoerig gesproken over het Advies Sociaal Domein 2017-2021: Erbij horen en ertoe doen. De tijd tussen de ontvangst van de Visie en de uiterste datum waarop het advies moest worden ingestuurd was helaas korter dan 6 weken. Hieronder treft u op- en aanmerkingen, aanvullingen en adviezen van de Adviesraad aan. In de bijlagen zijn als onderdeel van het advies de matrix van de inspraak reactie van de Adviesraad Sociaal Domein en de inspraak op de conceptvisie Schuldhulpverlening van de Adviesraad opgenomen.

Algemene en inhoudelijke opmerkingen

1. Algemeen.

De Adviesraad heeft met genoegen kennisgenomen van de reactie van het College op de inspraakreactie van de Adviesraad op de concept-visie Sociaal Domein 2017-2021. Daaruit blijkt dat diverse wijzigings- en voorstellen van de Raad zijn overgenomen in het nu voorliggende beleidsstuk. Het is een versterking van de visienota en draagt mogelijk bij aan een groter draagvlak voor de visie. Het betekent niet dat de Visie door de Adviesraad is omarmd.

Met betrekking tot andere door de Adviesraad genoemde voorstellen is door het College verwezen naar de komende integrale nota Buurtgericht werken (ook wel integrale nota of kadernota Buurten genoemd).

De Visie wordt integraal genoemd, maar is dat in feite niet: Het beleid is in stukken opgeknipt en verdeeld over verschillende nota's (zoals Schuldhulpverlening, Bescherming en Opvang) en zal deels terugkomen in de integrale nota Buurtgericht Werken.

Een meer concreet ingevulde visie op de situatie in het Sociaal Domein in 2021 ontbreekt: Wordt dat een continuering van de huidige situatie of heeft een bepaalde aanpak zoals die beschreven gaat worden in de integrale nota Buurtgericht werken dan tot een andere situatie, verhouding of taakverdeling tussen de gemeente, instellingen, ondernemers en bovenal inwoners geleid. Betekent dat voor inwoners meer zelfredzaamheid en een grotere tevredenheid en betrokkenheid bij de woning en woonomgeving?

Betekent dat ook uiteindelijk sterkere wijken, die meer als deelgemeenten opereren? Blijft de regie van de zorg en ondersteuning bij het Sociaal Plein, dus bij de Gemeente?

In de Visie zou, naast de in de missie genoemde kernwaarden, ook een beeld/doorkijkje moeten worden geboden van de nagestreefde situatie op de verschillende terreinen van het Sociaal Domein in 2021.

→ De Adviesraad adviseert de Visie compleet te maken door niet alleen de missie en visie te noemen, maar ook doelstellingen en resultaten en hoe bepaald wordt dat deze bereikt zijn. Daarbij aangeven dat de vraag en tevredenheid van de burger de leidraad is.

Buurtaanpak

Ofschoon de buurtaanpak meer uitgebreid en naar verwachting mogelijk meer uitgewerkt aan de orde zal komen in de nota Buurtgericht werken wil de Adviesraad hier al een voorschot op nemen.

De Adviesraad denkt dat voorwaarden voor het welslagen van de buurtaanpak zijn:

- kleinschalig, kleine stappen, gefaseerd opbouwen
- vieren van kleine successen en daarover communiceren
- het laten zien door het gemeentebestuur dat problemen en voorstellen serieus worden genomen. Dit geldt ook voor de lagere echelons binnen de gemeente. Betrokkenheid tonen bestuurders door bijvoorbeeld 2x per jaar met betrokkenen te overleggen over knelpunten en alternatieve oplossingen.

Binnen de Adviesraad bestaat bezorgdheid over de buurtaanpak die in de Visie als centraal kenmerk lijkt gekozen in relatie tot het Sociaal Domein en de 'spin in het web' het Sociaal Plein. Innovatie is mooi en valt toe te juichen, maar een experiment met het welzijn en de participatie van 88.000 inwoners vereist een grote zorgvuldigheid.

→ De Adviesraad adviseert om meer duidelijkheid te geven over de verhouding tussen de regie van het Sociaal Plein bij het vinden van oplossingen voor problemen van inwoners met een hulpvraag en de rol van het buurtgericht werken daarbij.

2. Buurtnetwerken.

De buurtnetwerken lijken vooral op de buurt gericht, maar daarnaast worden ze verondersteld signalen op te vangen als een inwoner een probleem heeft en dit binnen het buurtnetwerk op

te lossen door enerzijds inzet van andere buurtbewoners en anderzijds van welzijnswerk in de vorm van lichte ondersteuning. De verwachting zoals die wordt uitgesproken in de Visie is, dat door grotere betrokkenheid van inwoners bij hun buurt de inwoner met een hulpvraag sneller opgemerkt en sneller geholpen zal worden waardoor zwaardere zorg (in het zorgnetwerk) niet nodig is.

Van het buurtnetwerk maken naast professionals ook inwoners deel uit.

De gedachte wordt in de Visie uitgesproken dat het weer normaal moet worden naar elkaar om te kijken, maar de Adviesraad vraagt zich af of het doel van een buurt als zelfvoorzienende hulpverlener haalbaar is.

→ De Adviesraad wil graag weten hoe dit gestimuleerd gaat worden.

→ De Adviesraad adviseert om duidelijk aan te geven wanneer een inwoner al of niet door het buurtnetwerk wordt doorverwezen naar het Sociaal Plein. Inzet van andere bewoners in de buurt bij de oplossing van de hulpvraag kan er immers ook toe leiden dat door gebrek aan professioneel inzicht iemand te laat wordt doorverwezen.

→ De Adviesraad adviseert om duidelijk aan te geven wie de regie heeft binnen het buurtnetwerk met betrekking tot het opschalen van zorg i.c. het doorverwijzen naar het Sociaal Plein: de professional, de buurtcoördinator als representant van de gemeente?

→ De Adviesraad wil graag weten hoe wordt voorkomen dat dit oplossingen vinden binnen het buurtnetwerk i.c. de andere inwoners springen bij, een te grote belasting gaat vormen voor die andere inwoners, daar waar voor hen ook een rol is weggelegd bij het versterken van de buurt als vrijwilliger op andere manieren.

3. Zorgnetwerken

Het zorgnetwerk lijkt vooral (para)medisch van aard te zijn, maar ook welzijnskenmerken te hebben daar waar lichte ondersteuning waarschijnlijk als groepsactiviteit in wijkcentra en dergelijk zal worden aangeboden. De zorgnetwerken lijken vooral op individuen gericht. Ze signaleren een behoefte aan zorg (naast de huisarts toch ook de wijkverpleegkundige?) en verlenen diverse vormen van zorg al of niet in combinatie, die zowel vanuit de ZVW als de WMO2015 en JW gefinancierd zullen worden. Dat betekent dat binnen het zorgnetwerk al veel overleg en afstemming plaats zal moeten vinden. Probleem hierbij is dat inwoners vaak hun eigen keuze hebben gemaakt voor een bepaalde zorgverlener zonder dat deze in de eigen buurt woont.

→ De Adviesraad wil graag weten of het zorgnetwerk alleen (para)medisch of een mengvorm met welzijn is en hoe dit uitgewerkt gaat worden.

→ De Adviesraad adviseert om duidelijk aan te geven wat het verschil is tussen met lichte ondersteuning in het buurtnetwerk en in het zorgnetwerk.

→ De Adviesraad adviseert om duidelijk aan te geven wanneer lichte ondersteuning in het buurtnetwerk of in het zorgnetwerk als oplossing voor een probleem wordt aangeboden aan de inwoner met een hulpvraag of dat de inwoner zelf mag kiezen.

Bij de inwoners die kunnen rekenen op het vangnet van de gemeente staan na de inwoners met een verstandelijke beperking mensen met een 'geestelijke' beperking genoemd. In het verleden werd de term 'geestelijk gehandicapt' gebruikt voor mensen met een verstandelijke beperking. 'Geestelijk beperkt' wordt nooit gebruikt voor mensen met een psychische problematiek, wat hier ongetwijfeld bedoeld wordt.

→ De Adviesraad adviseert net als elders in de Visie de gebruikelijke term psychische problematiek te gebruiken.

4. Sociaal Plein.

Tussen de beide netwerken staat als verbinding het Sociaal Plein, dat voor een deel zorg en ondersteuning als oplossing als oplossing aandraagt.

→ De Adviesraad adviseert om duidelijk aan te geven wie de verantwoordelijkheid heeft voor het toekennen van zorg en ondersteuning in zowel de lichte vorm (In beide netwerken) als in de zware vorm.

Uiteraard is duidelijk dat de zorg die vanuit de ZVW betaald wordt door artsen en wijkverpleging geïndiceerd wordt.

→ De Adviesraad adviseert om in goed overleg de zorg vanuit de ZVW en de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo2015 en JW met de betrokken zorgpartners op elkaar af te stemmen en af te bakenen.

De Adviesraad begrijpt dat in het verbeterplan WINST wordt uitgewerkt hoe de dienstverlening van het Sociaal Plein verbeterd kan worden.

De Adviesraad verwacht dat daarin ook verbetering van de communicatie tussen inwoners en het Sociaal Plein is opgenomen. Het verbeteren van de communicatie met de burger kan worden gezien als een vorm van preventie: Hoe kan voorkomen worden dat inwoners het Sociaal Plein moeten bellen om nadere informatie. Inwoners bellen in het algemeen niet voor hun plezier het Sociaal Plein.

→ De Adviesraad adviseert te inventariseren waarover inwoners bellen en wat hun vragen zijn. Op deze manier kan de informatievoorziening meer op de klantvraag worden afgestemd en wordt verhoogde werkdruk op het Sociaal Plein mede verminderd en de ergernis bij de inwoners verlaagd i.c. het welbevinden vergroot.

→ De Adviesraad adviseert om ook buiten kantooruren meer mogelijkheden voor contact met het Sociaal Plein te bieden.

Er komt ook aandacht voor de inwoners die het lastig vinden om een gesprek te voeren bij het Sociaal Plein; hiervoor wordt ondersteuning (onafhankelijk) ingezet.

De Adviesraad meent, dat het begrip onafhankelijke cliëntondersteuning hier op een andere manier wordt weergegeven dan in de Wmo2015 bedoeld wordt: Onafhankelijke cliëntondersteuning is voor alle levensdomeinen voor iedere burger beschikbaar en dus niet alleen voor mensen die een probleem hebben met het voeren van een gesprek bij het Sociaal Plein.

→ De Adviesraad adviseert om ook aan te geven hoe in dit verband (dat wil zeggen het voeren van een gesprek bij het Sociaal Plein) wordt omgegaan met zorgmijders.

→ De Adviesraad adviseert om aandacht te geven aan de inzet van (betaalde) ervaringsdeskundigen bij de onafhankelijke cliëntondersteuning.

→ De Adviesraad adviseert om bij het aanbieden van onafhankelijke cliëntondersteuning te wijzen op de keuzevrijheid die inwoners hebben met betrekking tot wie zij daarvoor willen inzetten.

Bij ontschotting van financiën wordt een voorbeeld met ouderen gebruikt dat ook op andere groepen van toepassing is.

→ De Adviesraad adviseert om bij het voorbeeld over ontschotting van financiën binnen de zorg niet alleen ouderen te noemen, maar ook mensen met een verstandelijke beperking en psychische problematiek.

5. Preventie

Signalering door zowel zorgnetwerken als buurtnetwerken is ook een vorm van preventie die hierboven al aan de orde is gesteld.

In de Visie wordt aangegeven dat op preventie wordt ingezet door het verstevigen van het aanbod van lichte vormen van zorg en ondersteuning om escalatie te voorkomen waardoor specialistische hulp en ondersteuning moet worden ingezet. Dit wordt niet verder uitgewerkt. Wel worden schuldpreventie en preventieve gezondheidszorg genoemd.

→ De Adviesraad wil graag weten of dit ook aangepast sporten en bewegen voor senioren en mensen met beperkingen betreft. Voor beide groepen is bewegen bittere noodzaak voor behoud van hun (cognitieve) vaardigheden, sociale contacten (participatie, wederkerigheid) en gevoel van welbevinden.

6. Kaders

Wederkerigheid wordt genoemd: elke inwoner, bedrijf en organisatie kan binnen zijn vermogen een bijdrage leveren aan de Hilversumse samenleving. Onduidelijk blijft of dit gebeurt op basis van vrijwilligheid of als verplichting? Sommige inwoners willen misschien niet bijdragen aan specifiek de Hilversumse samenleving.

→ De Adviesraad wil graag weten hoe de gemeente dit gaat vertalen naar de praktijk. Waar wordt aan gedacht en hoe realistisch is dat?

In de voorliggende Visie wordt het model van Huber met een iets andere toelichting weergegeven dan in het concept als verklaring van hoe versterking van de 'kracht' van mensen kan bijdragen aan het meedoen en iets toevoegen aan de samenleving. Voor een kritische analyse van het model van Huber, dat in essentie is ontwikkeld om duidelijk te maken waarom zieke mensen zich toch 'goed' kunnen voelen en waarbij de eigen regie (eigen kracht) van belang blijkt voor welbevinden (maar dat was al langer bekend) verwijst de Adviesraad naar:

<https://www.tias.edu/kennisgebieden/detail/health/detail/gezondheid-een-definitie> .

Kort samengevat: Huber verwacht gedrag met gezondheid.

En iemands kracht versterken heeft betekenis voor zijn welbevinden.

7. Inhoudelijke speerpunten.

Gelijke ontwikkelkansen creëren.

Hier wordt bij programmabegroting een onderzoek naar eenzaamheid genoemd.

→ De Adviesraad wijst op onderzoek dat verricht is door Anja Machielse, bijzonder hoogleraar 'Empowerment van Kwetsbare Ouderen' aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht.

Stimuleren om meer voor elkaar te betekenen.

→ De Adviesraad adviseert om hier ook net als in de Bijlage de term respijtzorg (= taken van mantelzorgers worden tijdelijk overgenomen door ter zake kundigen) te vermelden

Kansen op werk verbeteren

De gemeente Hilversum had er voor gekozen om beschut werk niet expliciet in het beleid op te nemen, maar integraal aan te pakken. De gemeente was niet wettelijk verplicht om Beschut werk expliciet op te pakken. Vanaf 2017 is dat echter wel het geval.

→ De Adviesraad adviseert om Beschut werk in de Visie op te nemen en in een uitvoeringsnota aantallen beschutte werkplekken te noemen.

Goed vangnet bieden.

→ De Adviesraad adviseert om bij de opsomming van doelgroepen onder 'Ondersteuning bij zelfstandig wonen' ook inwoners met psychische problematiek te vermelden.

Op dit moment is er niet of nauwelijks sprake van keuzevrijheid bij Beschermd wonen. De RIBW Gooi en Vechtstreek heeft een monopolypositie in deze, die alleen maar groter zal worden nu deze organisatie in het veel grotere Kwintes is opgegaan.

→ De Adviesraad adviseert 'Crisishulp en Veilig Thuis' (en ook m.b.t. de komende nota *Bescherming en opvang*) de opmerking op te nemen dat in geval van beschermd en begeleid wonen en maatschappelijke opvang sprake moet zijn van keuzevrijheid.

8. Monitoring

Terecht wordt in de nota veel aandacht besteed aan monitoring van de werkwijze en de resultaten van het gevoerde beleid.

→ De Adviesraad adviseert om resultaten van tussentijdse metingen indien mogelijk en wenselijk meteen te verwerken bij de dienstverlening van het Sociaal Plein en de manier waarop de uitvoering functioneert.

→ De Adviesraad wil graag betrokken worden bij de uitwerking, vraagstelling, keuze van meetinstrumenten en verbetermogelijkheden.

9. Bijlage

Gelijke ontwikkelingskansen.

Bij element 'Wonen in een gezonde leefomgeving onder het kopje Wat doen we daar aan' worden een beperkt aantal doelgroepen genoemd.

→ De Adviesraad adviseert om daaraan toe te voegen: mensen met een lichamelijke beperking, een verstandelijke beperking en/of psychische problematiek.

Goed vangnet bieden.

De term verwarde personen staat naar de mening van de Adviesraad terecht vanaf het begin ter discussie.

→ De Adviesraad adviseert om het alternatief van het Trimbos instituut te gebruiken: 'mensen met een acute zorgnood'.

10. Tot slot.

→ De Adviesraad adviseert om de hele notitie nog eens door te lopen om eenheid in gebruikte begrippen te bewerkstelligen (bijvoorbeeld: nota Buurtgericht werken of nota Buurten)

→ De Adviesraad adviseert om zoals in de reactie op de conceptvisie toegezegde lijst met begripsomschrijvingen toe te voegen.

Advies

Beoordeling van de Visie om tot een afgewogen advies te komen is niet goed mogelijk: Het is niet duidelijk hoe precies invulling wordt gegeven aan het buurtgericht werken. Ook ontbreekt inzicht in wat gebeurt als het buurtgericht werken niet leidt tot de nog niet geconcretiseerde, beoogde resultaten.

Resultaten van het buurtgericht werken zijn ongewis waardoor mogelijk een afbreukrisico ontstaat voor wat in de Visie wordt weergegeven. De Adviesraad vraagt daarbij speciale aandacht voor de verhouding tussen de verschillende netwerken in de buurt en het Sociaal Plein.

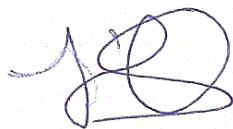
De Adviesraad Sociaal Domein geeft met in acht neming van bovenstaande opmerkingen een voorlopig positief advies over de onderdelen die rechtstreeks te maken hebben met het Sociaal Domein.

De Adviesraad verwijst ook naar de opmerkingen die zijn gemaakt in de inspraakreactie op de conceptvisie Sociaal Domein 2017-2021 (bijlage 1) en de schuldhulpverlening (bijlage 2). De nota Bescherming en Opvang is nog in de inspraakfase en kan dus niet meegenomen worden bij dit Advies.

Stemming		Oordeelsvorming	
unaniem		In vergadering	

Handtekening voorzitter

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Hilversum,

Mw. drs. H. Stuurwold
Waarnemend voorzitter